

WIE IS ...?

**MADJIRA,
EEN TERNATAANSE STADHOUDER OP
HOAMOAL**

**MOLUKSE VOETSTAPPEN DOOR DE GESCHIEDENIS:
ZESTIEN VERHALEN OVER HISTORISCHE PERSONEN**

1652

Met gefronste wenkbrauwen besprak de Ternataanse prins Madjira de gespannen situatie samen met zijn halfbroers prins Kalamatta en prins Saidi. Acht jaar geleden, in 1643, was Madjira tot *kimelaha* (stadhouder) op het schiereiland Hoamoal aangesteld. Hij vertegenwoordigde de sultan van Ternate, want het schiereiland Hoamoal aan de zuidwestkust van Seram behoorde tot het gebied van de sultan. En zijn werk deed hij tot ieders tevredenheid. Maar nu had hij een conflict met zijn eigen sultan en met de VOC. Kimelaha Madjira vond het niet terecht dat de mensen op Hoamoal hun *tjengkeh* (kruidnagelen) alleen aan de VOC mochten verkopen. Maar erger vond hij het dat de sultan de Nederlanders het recht had gegeven om in zijn naam over Hoamoal te regeren: 'Op zo'n manier stelt mijn functie toch niks meer voor? Dit is een grote belediging.'

Madjira

Hollandse
huursoldaat

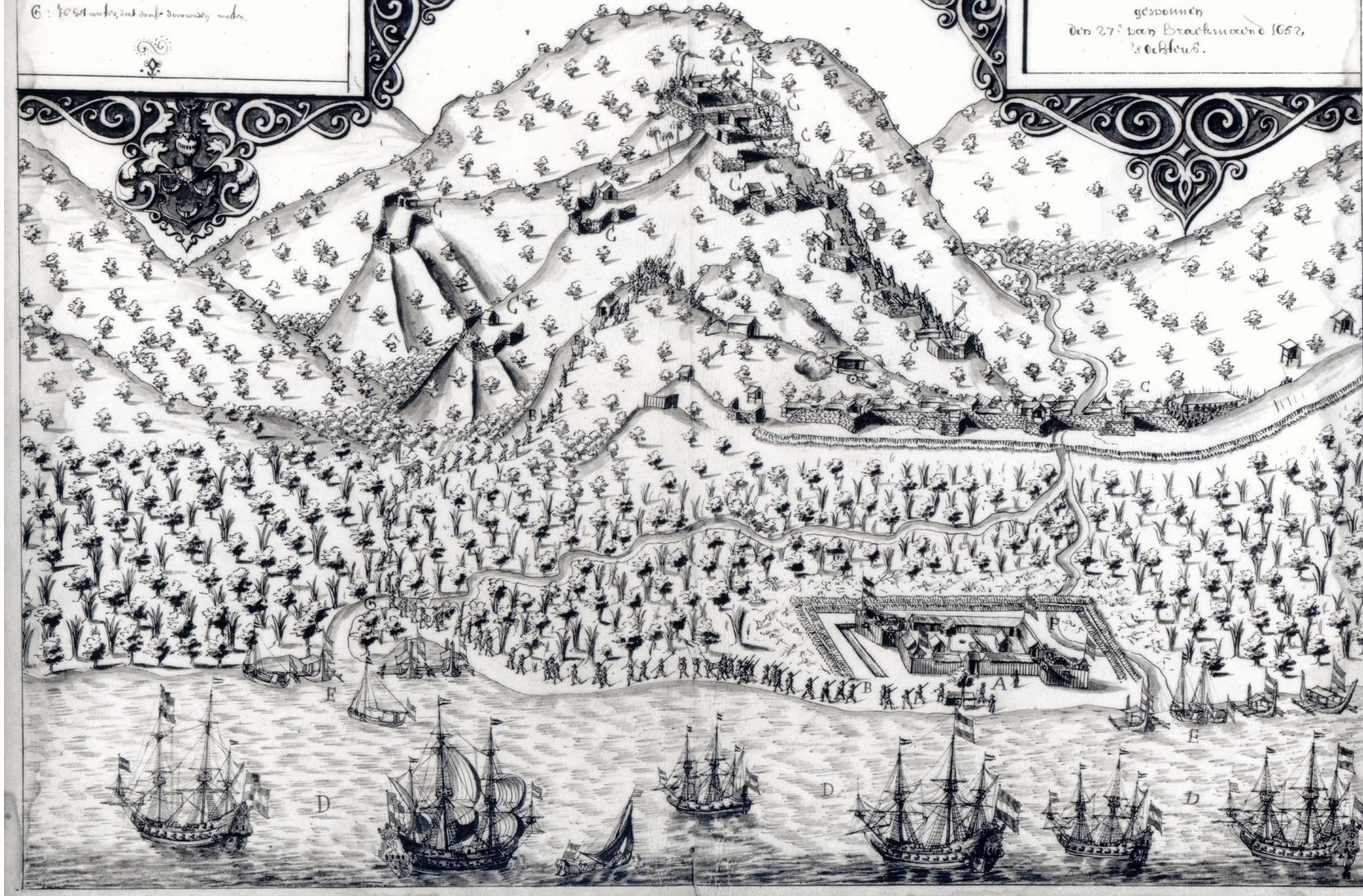
Madjira kon het niet accepteren, en nu kon hij niet meer terug. Zijn strijders hadden al diverse handelsposten van de VOC op Hoamoal aangevallen, en er waren veel doden gevallen.

Al heel vroeg in de ochtend van zondag 30 juni 1652 gingen de soldaten van de VOC op pad. Zij gingen in de richting van de vesting Loki, waar kimalaha Madjira zich verschanst had. Gouverneur-generaal De Vlamingh zelf leidde zijn troepen. 'Als dit lukt is de kans groot dat de opstandelingen zich overgeven. Maar eerst moet ik kimalaha Madjira in handen krijgen.' Zijn soldaten moesten de vesting van alle kanten omsingelen. Ze zaten er al vlakbij. Maar ineens hoorde hij kabaal. 'Ze slaan alarm! Wij zijn ontdekt.' Overal klonken schoten. Mensen renden door elkaar heen, vluchtend of op elkaar schietend.

- A: Is ons fort Dwingewaad.
- B: Syn de lodaken by storm opgevoerd.
- C: Syn tylandt oef vestingen
- D: Syn onse schepen
- E: Is ons leger van inlandt waerhing
- F: Is ons vesting dat naar by ons fort loep.
- G: Is ons wijk dat naar de doringen wijk.

Dit Lokij, so het van Madira, was befestigt,
 Met veel vestingen, die bevestiging lof begeret,
 En hooger stuygen door; vermits by overdring,
 Die veel vestingen, en lo gering van tyd.
 gewonnen
 den 27^{en} van Brachmaand 1652,
 's Achtens.

Aanval op Loki

De Vlaminghs soldaten ontdekten Madjira die op de vlucht sloeg. 'Daar rent hij, schiet, schiet!' 'Hij is geraakt, daarginds is hij gevallen. Snel daarheen!' Maar waar ze ook zochten, nergens vonden ze hem. Ondanks zijn verwondingen zag Madjira toch nog kans om te ontluchten. Of was hij niet verwond ...?

Drie jaar later, in 1655, zat kimelaha Madjira in een vesting op het eiland Manipa. Hij was Hoamoal ontlucht. In al die jaren was de strijd met de Nederlanders heftig en bloedig geweest. Zo ook op Manipa. De troepen van De Vlamingh probeerden de vesting in te nemen waar kimelaha Madjira zich verschanst had. Met zijn officieren besprak Madjira de kritieke situatie. 'Ik weet niet of we dit houden. De Nederlanders zijn goed bewapend. Pas geleden is de vesting Asahudi op het schiereiland Hoamoal na zware beschietingen ingenomen. Mijn halfbroer, prins Saidi, die de leiding had, is toen omgekomen.' 'U moet proberen te vluchten. Iedereen moet proberen de vesting te verlaten', zeiden zijn officieren. Kimelaha Madjira wist dat de Nederlanders het vooral op hem gemunt hadden. Als leider van de opstand was hij belangrijk.

Kimelaha Madjira wist naar het eiland Buru te ontkomen. Vanuit Buru vertrok hij naar Makassar waar hij de rest van zijn leven doorbracht. Gouverneur-generaal De Vlamingh liet het grootste deel van de kruidnagelbomen op het schiereiland Hoamoal verwoesten en de bevolking werd gedwongen het eiland te verlaten en op Ambon en de omringende eilanden te gaan wonen.

VERANTWOORDING

Auteur: Xaf Lasomer

Bron: 'Wie is ...?' serie in Papan Tulis, katern van het Landelijk Steunpunt Educatie Molukkers in het magazine Marinjo 1998-2000, gebundeld in 2011

Bewerking/vormgeving: Nanneke Wigard, 2024

Meer weten?

Op de website [Vensters op de Molukse Geschiedenis](#) vind je meer informatie over de periode 1450-1950 en meer verhalen van historische personen

Illustraties:

Tekening Madjira: Melroy Bisel, Lisa van den Broek en Vormgeving Onbekend bv (Vensters op de Molukse Geschiedenis)

Tekening huursoldaat: Jacob de Gheyn, 1607

Inkttekening Loki: uit handschrift *Jaer-boeken van d'Amboinse Oorlogen, door Arnold de Vlamingh van Outshoorn, Superintendent over d'Oostersche gewesten, oorlogshaftig ten einde gebracht. Met Portret en 14 schoone kaerten verciert* van Livinus Bor (Bibliothèque Royale de Belgique, Brussel)